

12623/92

proyecte de bases per una llei municipal per a catalunya

279

Archivo Histórico

comisiones obreras de Andalucía

MATERIAL DE TREBALL I DISCUSSIO DE LA COMISSIO DE TREBALL MUNICIPAL A CATALUNYA DE LA L.C.R. (IV INTERNACIONAL)

PROYECTE DE BASES PER UNA LLEI MUNICIPAL PER A CATALUNYA

INTRODUCCION

D'ací a pocs dies les Corts de Madrid discutiràn i decidirà sobre el projecte de llei electoral i municipal preparada per en Martin Villa i aprovada ja pel govern. Aquest projecte, que modifica aspectes parcials de la "ley de bases del régimen local" aprovada per les ultimes Corts franquistes, no és, en absolut una llei que assegurí la plena democràcia de la vida municipal ni, menys encara, la sobirania de les diferents nacionalitats i regions per decidir lliurement la propia articulació municipal dins del seu àmbit polític i territorial. Aquest projecte, endemés retalla fortament l'autonomia municipal, tant que aquesta desapareix quasi totalment.

La LCR dins de la seva política favorable sense limitacions al dret del poble de Catalunya a la seva lliure autodeterminació i a la plena sobirania, defensa sense concessions el dret de Catalunya a elaborar i decidir la seva propia llei municipal. Per cubrir aquesta tasca hem elaborat aquesta proposta de bases que proposem a la discussió del conjunt del moviment obrer i popular i, més concretament a tots els partits obrers. Creiem que els partits amb representació parlamentària que es reclamen de la classe obrera haurien de fer un bloc comú al Acongres de diputats per a tal de aquest reconegué la sobirania de Catalunya sobre aquest tema, i, en tot cas, encetar una política unitària que, per la via de la mobilització massiva, imposi els principis presents en aquestes bases al govern Suárez i a la Monarquia. Aquesta ha d'ésser també la tasca de les Centrals Sindicals, de les Associacions de Veïns, de les organitzacions feministes i de les de la joventut.

L'elaboració d'aquestes bases per la nostra part es fonamenta en la concepció marxista revolucionària dels ajuntaments com a part integrant de l'aparell d'estat de la burgesia; com estructura de base d'aquest i que, per tant, serveix als mateixos interesso que qualsevol de les altres components, es a dir, que, en última instància, els ajuntaments son un instrument al servei de la burgesia.

En els darrers quaranta anys els ajuntaments no han estat altra cosa que instruments directes de la Dictadura i centres de corrupció i especulació en mans dels capitalistes. Les properes eleccions municipals, però, modificaran seriosament aquesta situació: molts treballadors i treballadores mantenen fortes il·lusions en transformar els ajuntaments d'enemics en aliats.

Dins dels projectes de la UCD i el govern els ajuntaments han de cumplir una funció essencial d'integració social. Segons això, els poders centrals fixen les regles del joc, es reserven l'essencial del poder de decisió sobre tot en els afers importants i deixen un cert marge de maniobra per que, respectant rigorosament les regles establertes, veïns i veïnes "participin", col·laborin i es sentin "responsables" d'una activitat municipal que té les seves bases polítiques i econòmiques intocables.

Però la crisi global que somou tota la societat a l'estat espanyol i molt especialment la catalana, afectarà intensament als nous ajuntaments, com ja ho està fent molt fortament en els actuals. Per ells passaran totes les lluites per "canviar la vida", per una organització de la convivència humana d'un contingut radicalment diferent a l'actual. Per això la UCD i els seus aliats a Catalunya, pretenen retallar fortament els marges d'autonomia i de democràcia en la vida de l'institució municipal. L'exemple del conseller de governació del Consell Executiu de la "Generalitat", que la burgesia ha imposat que estigués en mans d'una de les persones fidels a Tarradellas i a ella mateixa com és en Rahola, es, segons la nostra opinió, suficientment significatiu per ell mateix de tot el que hem dit.

La LCR està plenament convençuda de que no corresponen a la classe obrera ni als treballadors i treballadores la tasca de "gestionar la crisi" de l'institució municipal. Ben al contrari, han d'utilitzar-la per avançar cap a una convivència lliurement organitzada i al servei de les necessitats col·lectives, edificada després de la destrucció de l'estat burgès.

Per avançar per aquesta via els treballadors i treballadores han de protagonitzar avui la lluita per una major democràcia en el funcionament dels ajuntaments; han d'exigir el seu dret a controlar el conjunt d'aquest funcionament i procurar que en els municipis hi hagi el major nombre possible de regidors/res dels partits obrers i que aquests actuïn com els seus portavocals i defensin els seus drets i, en tot cas, han d'aixecar la seva pròpia alternativa a l'organització municipal burgesa. Aquestes tasques i el seu compliment exigeixen que es mantingui, en tota circumstància, la més completa autonomia respecte de l'institució municipal de les organitzacions obreres i populars, tals com les Centrals Sindicals, Associacions de Veïns, etc.

El moviment de barris ha protagonitzat, a Catalunya especialment, mobilitzacions d'envergadura en las que han participat centenars de milers de persones. Malgrat això, el moviment continua estant molt debilment organitzat i, les mateixes Associacions de Veïns coneixen una situació de crisi generalitzada que s'expressa en un nivell molt baix de participació real de sectors importants dels barris i pobles en les seves activitats regulars. Superar aquesta crisi, reforçar y massificar les Associacions de Veïns es, doncs, la primera i més urgent de les tasques com ho es, també, la de fer participar al

conjunt del moviment obrer, les Centrals Sindicals en primer lloc, en tot el que suposa la "política municipal".

Però això no és suficient. En els barris existeixen també tot un seguit d'organitzacions i organismes de caire popular (jovenils, feministes, de petits comerciants, culturals, esportives, etc.) que configuren aquest moviment com socialment interclassista. Però això, assegurar l'hegemonia de la classe obrera en el seu si es una tasca a fer, sempre oberta. Per a totes aquestes raons nosaltres defensem una orientació que planteja la necessitat d'una coordinació estable a nivell de cada barri, poble i comarca, entre les organitzacions obrers, de forma especial els Sindicats i els consells de fàbrica existents, i les organitzacions populars, especialment les AA.VV.

Després d'aquesta introducció, que hem considerat necessària per a clarificar l'orientació de partida amb la que hem elaborat aquestes "bases", pasem tot seguit a explicar-les.

—I—

Fent ús de la plena sobirania nacional que correspon al poble de Catalunya, pensem que cal una llei municipal vàlida per a totes les comarques compreses en l'actual marc de les quatre "províncies" (Barcelona, Lleida, Girona i Tarragona). La llei municipal que s'elabori ha de respectar plenament l'autonomia municipal encarnada en la voluntat dels veïns i veïnes de cada poble, vila o ciutat, per a tal d'organitzar lliurement la seva vida col·lectiva. Per això, qualsevol dels aspectes importants de la llei que s'elabori a Catalunya ha de poder ésser modificada si aquesta és la voluntat majoritària dels habitants d'una comunitat municipal expressada a través d'un plebiscit. Es per això també que una de les primeres tasques dels nous consistoris haurà d'ésser l'elaboració de les seves pròpies Cartes Municipals que regulin el conjunt de les atribucions i del funcionament del municipi. La llei municipal definitiva que després d'aquestes eleccions haurà d'elaborar el Parlament de Catalunya, s'haurà de limitar doncs a ser una mena d'estatut de relacions mutues entre els municipis, les diverses federacions que aquests formin i el govern de Catalunya. En cap cas aquesta, o altres lleis, podran limitar l'autonomia dels municipis i de les federacions comarcals en l'àmbit de les seves atribucions.

—II—

El dret de vot i l'edat mínima per ésser candidat s'ha d'unificar als 16 anys, de la mateixa manera que ha d'ésser aquest el límit a partir del qual s'ha de poder gaudir de la plenitud dels drets cívics i polítics tant per homes com per dones. La llei ha d'arbitrar una fórmula que garanteixi el vot de les persones emigrades, dels presos i preses, així com la plena llibertat de vot a les casernes, pel que s'haurà d'autoritzar la lliure participació dels soldats a la campanya electoral, així com a tota la vida política i sindical.

De la mateixa manera, s'ha d'ampliar l'actual legislació sobre incompati-

bilitats en el sentit de fer-la més restrictiva, incloent, per exemple a aquelles persones que l'any 1975 i 76 formessin part, amb càrrecs de responsabilitat, de l'aparell de l'estat franquista o de l'estructura del "Movimiento" i les seves organitzacions; o, també a aquelles persones impugnades per les Centrals Sindicals o les AA.VV. pero acusacions d'especulació, malversació i frau.

També s'hauria d'establir un regim d'incompatibilitats entre l'ocupació simultanea de determinats càrrecs de responsabilitat als organismes estatals i de la Generalitat i el nomenament a responsabilitats en els ajuntaments. Igualment s'haurien d'elaborar formules que facin impossible que persones amb carrecs a empreses constructores, immobiliaries, bancs, etc., amb relacions directes o indirectes amb els municipis puguin, al mateix temps, formar part d'aquests.

—III—

La figura del governador civil i de les "Diputacions Provincials" han de desapareixer per a tal de fer possible i de garantir realment l'autonomia municipal respecte de l'estat central i del govern de Catalunya.

La distribució actual de les institucions municipals en el territori de Catalunya s'ha de modificar profundament. El primer pas hauria de consistir en el restabliment provisional de la divisió comarcal de 1936, sotmesa a rectificacions per la decisió lliure i majoritaria dels seus habitants.

L'actual organització de les grans ciutats, configurades com autèntics monstres urbans, endemés d'irracional constitueix un dels factors que incideixen en el seu creixement caòtic i sense fi. Per això proposem una modificació de fons d'aquesta, de manera que, a la vegada, possibiliti un apropament dels centres de gestió i de decisió a les àrees afectades. En aquest sentit, la nostra proposta, a les ciutats amb més de 100.000 habitants, es la de configurar unes **Juntes Municipals de Districte** com les unitats de base del poder municipal. Es clar, però, que aquesta proposta únicament es viable sobre la base d'una profunda remodelació dels actuals districtes municipals heretats del franquisme, qüestió que hauria d'ésser una de les tasques més importants de les Comissions de Control municipal que existeixen o que es formin en aquestes ciutats. Els nous districtes s'haurien de constituir sobre la base de les unitats homogenees de convivència que ja existeixen avui, amb un numero maxim aproximat de 50.000 habitants. L'ajuntament d'aquestes ciutats es configuraria com una federació de districtes que, respectant l'autonomia de cada un d'ells, prengué les mesures que afectin al conjunt de les àrees urbanes de la ciutat. A les comarques, i en substitució de les Diputacions, s'haurien de crear **Assemblees Municipals de Comarca**, amb representació proporcional als habitants de cada un dels ajuntaments que la formen, encarregada de decidir i de gestionar els serveis i funcions comuns a l'àrea de cada comarca. No creiem ni convenient ni eficaç l'existència per sobre d'aquestes Assemblees de cap altre organisme que el propi govern de Catalunya.

Es clar que aquestes dues propostes, que nosaltres considerem de transició vers una nova organització de la vida comunitària, van destinades a incidir

sobre una reordenació del territori a Catalunya sobre bases més racionals i més útils pel desenvolupament orgànic i equilibrat del conjunt del país.

-IV-

Segons la nostra òptica, el govern municipal, inclús en els pobles per petits que siguin, ha de fugir de tot presidencialisme i, per tant, ha de fixar-se el seu funcionament sobre uns criteris de gestió estrictament col·lectiva. Per aquesta raó, nosaltres proposem l'establiment d'uns baremos proporcionals sobre el nombre de regidors a cada ajuntament que prenguin compte del nombre d'habitants a cada municipi, i de la necessària representació del màxim d'opcions polítiques. Aquest s'hauria de fixar desde la base mínima de 5 regidors/res a les comunitats més reduïdes, fins arribar a les ciutats com la de Barcelona, on els regidors a l'Ajuntament de la ciutat s'haurien d'elegir sobre la base d'un per cada 10.000 habitants. En el cas de les ciutats on existeixin també les Junes Municipals de Districte, aquestes s'haurien de formar per un conseller per cada 5.000 habitants. En aquests llocs el mecanisme d'elecció, endemés de ser estrictament proporcional i per llistes obertes com en tots els altres casos, hauria d'ésser el següent: els consellers amb més nombre de vots dels que formen part de les Junes de Districte, sobre la base d'un per cada 10.000 habitants, serien els que formarien part, al mateix temps, del ple de l'Ajuntament de la ciutat.

En el cas de les Assemblees Comarcals, la seva formació hauria d'atendre el respecte a la proporcionalitat segons el nombre de habitants de cada comunitat, assegurant en tots els casos sense excepció la presència de la totalitat dels nuclis de població.

La llei hauria de preveure també un sistema de "suma de restes" de cada una de les formacions polítiques a nivell de cada ciutat i de cada comarca, sobre la base d'adjudicar la resta de vots en els candidats millor situats en cada una de les circumscripcions electorals, per a tal d'assegurar la mínima pèrdua dels vots.

Finalment, nosaltres creiem que en tots els casos, els batlles haurien de ser elegits pels regidors i regidores i d'entre ells mateixos i que aquest no pot tenir cap altra funció que la de representació de l'Ajuntament, sense cap competència per sobre del ple municipal.

-V-

Sobre el funcionament dels ajuntaments, les Junes de Districte i les Assemblees de Comarca, pensem que es tracta de que la llei incloïxi unes normes que assegurant tant el debat permanent de tota la població dels problemes i opcions de tot gènere que configuren la "vida municipal", com l'exercici real del control i del dret de revocació dels regidors i consellers, assegurant un real protagonisme del moviment obrer i popular en la política municipal, sense que això pugui suposar en cap cas un compromís en la gestió de les institucions municipals. En aquest sentit la llei hauria d'assegurar:

- a/ El caracter obert de totes les reunions de qualsevol organ municipal.
- b/ L'obligatorietat de l'informació previa a totes les persones afectades abans de prendre decisions d'importancia. L'obligatorietat de que aquestes decisions siguin preses en reunions obertes i d'una informació posterior a la població per tot un periodo (dos meses...) abans del seu compliment.
- c/ Instauració del dret de revocació de qualsevol acord, sota iniciativa de l'assemblea dels veïns/es, ratificada per un plebiscit en el que, al menys, es pronunciïn en contra de l'acord un determinat tant per cent (25%) de les persones afectades.
- d/ Instauració del dret d'iniciativa i del de referendum sota proposta de l'assemblea de veïns/es o d'un cinc per cent de la població.
- e/ Dret de revocació de qualsevol càrrec municipal per plebiscit majoritari de la població, sota proposta de l'assemblea de veïns/es.
- f/ Reconeixement del funcionament de les Comissions de Control municipal formades per les AA.VV., Centrals sindicals, organitzacions juvenils, feministes i populars, i del seu dret a la fiscalització de tota l'activitat dels ajuntaments.
- g/ Reconeixement del dret de qualsevol regidor, associació de veïns o organització sindical, feminista o juvenil a convocar una assemblea de veïns/es a nivell de cada districte, poble, comarca, o ciutat. En cap cas però, l'assemblea de veïns podrà ésser assimilada a cap institució municipal.

-VI-

Sobre el problema de les finances i la hisenda municipal, la nostra posició es la d'assegurar una real autonomia, també a aquest nivell, dels Ajuntaments, Junes de Districts i Assemblees Comarcals. Pensem també que s'han d'assegurar els mecanismes suficients per a tal d'evitar que aquesta autonomia es converteixi en una nova font de desequilibris, que agreugin els ja existents. Per això, pensem que la llei municipal hauria de preveure l'existència d'un "Pressupost General de Catalunya", fet sobre la base de un presupost elaborat per cada municipi seguint dos criteris basics; d'una part una quantitat mínima fixe per habitant, i, de l'altre, un calcul de les necessitats reals en equipaments, serveis i infraestructura, i del seu manteniment. De la mateixa manera, les Caixes d'Estalvi —que haurien d'ésser posades sota control de les Centrals Sindicals— tindrien que donar credits a les institucions municipals sense cap mena d'interès. El "Banc de Credit Local", hauria d'ésser també controlat pels sindicats i, al mateix temps, dotar-se d'una estructura federal seguint les diverses nacionalitats i regions que componen l'actual estat espanyol.

També les actuals cargues fiscals dels ajuntaments haurien d'ésser revisades, en el marc d'una reforma fiscal ampliament progressiva també en el

terreny municipal. D'altra banda, els ajuntaments haurien de tenir capacitat per poder decidir autonomament questions tals com la municipalització del sol urbà, o la creació d'empreses públiques d'àmbit municipal, sense dependre de cap decisió ni de la Generalitat, ni del govern central.

-VII-

Les facultats que la legislació actual otorga a les institucions estatals de derogació de qualsevol acord municipal, han d'ésser abolides, excepte per assegurar els drets i les garanties democràtiques, individuals i col·lectives de la població.

D'altra banda, els delegats/es de serveis i carrecs similars haurien d'ésser elegits pel conjunt del plé municipal i s'hauria d'extingir l'actual cos estatal de funcionaris municipals. Finalment, s'haurien de plantejar alguns mecanismes d'elecció a diferent nivell segons la seva funció, dels funcionaris municipals amb responsabilitat per a tal d'evitar la formació d'una casta que es succeeixi a si mateixa, al marge de cap control ni elecció.

-VIII-

Els ajuntaments haurien de tenir plenes facultats de fiscalització i de control de totes les activitats policiaques i militars dins del seu territori, així com de les condicions de vida a les presons i a les casernes. L'ajuntament ha de vetllar també per el respecte estricte de les llibertats i drets democràtics dels habitants del municipi. Finalment nosaltres pensem que cal depurar l'actual policia municipal, apartant a tots aquells elements franquistes i/o repressius, i cal també procedir completament al seu desarmament, per a tal de constituir-la en un cos civí al servei dels habitants. ¡Sota el seu control!

Igualment s'han de depurar a fons les institucions judicials del municipi, assegurant que els anomenats "jutges de pau" siguin elegits i controlats per la població.

-IX-

Pensem que, d'ací fins a les eleccions, s'han de generalitzar les Comissions de Control que, en aquest període que molts denominen de "transició", han d'estar formades pels partits obrers, AA.VV., Centrals Sindicals, organitzacions feministes, juvenils i populars. Les seves tasques estant ja dites en altres apartats i son, essencialment, de fiscalització i denuncia, tot i potenciant les mobilitzacions. A aquestes i per tot aquest període s'han de sumar la de assegurar la paralització dels plans d'actuació a nivell municipal, comarcal i provincial que hagin estat impugnats per sectors importants de la població a través de les AA.VV. o organismes similars, de la mateixa manera que cal començar a posar en marxa els plans populars allà on existeixen. També han de controlar la reelaboració del cens i assegurar la igualtat de condicions

per a totes les forces polítiques en les properes eleccions, garantint l'utilització igualitària de les instal·lacions i mitjans dels municipis.

Comissió de Treball Municipal del
Comité Nacional de Catalunya de la L.C.R.
(IV Internacional)

gener de 1978

ANEXE

El Comité Nacional de Catalunya de la L.C.R. es dirigeix a totes les forces polítiques obreres per iniciar un procés de discussions i converses mútues orientades a obrir la possibilitat d'una candidatura unitària de tots els partits obrers.

Els eixos centrals de la nostra proposta de cara a aquesta candidatura són els següents:

- 1.— Necesitat d'elaborar un programa polític de conjunt, capaç de donar resposta als problemes centrals que es planteixen a Catalunya i a tot l'Estat, front a l'intent de la burgesia de "despolititzar" les eleccions municipals i, també, front qualsevol il·lusió de que els problemes dels treballadors i treballadores poden trobar resolució en l'estricta marc municipal. Es aquest programa, que ha de recollir els objectius i reivindicacions obreres i populars, tant en el terreny polític, com en el nacional, social i econòmic, la base que ha de fer possible l'assolir una **MAJORIA OBRERA EN ELS AJUNTAMENTS**.
- 2.— La defensa de la plena autonomia de les Associacions de Veïns, Centrals sindicals, organitzacions feministes i de la joventut i de totes les organitzacions populars, davant dels ajuntaments i la defensa també del seu dret de controlar plenament el funcionament d'aquest.
- 3.— L'impuls de la coordinació a nivell de barri, poble i comarca de totes les organitzacions obreres i populars (A.A.VV., Sindicats, etc.) i la lluita per aconseguir un paper dirigent dels treballadors i treballadores en les lluites urbanes.
- 4.— La consideració dels regidors obrers sortits d'aquestes eleccions com a portavocs en el ajuntament del movimiento obrer i popular, defensant en ells els interessos de la classe treballadora, sotmesos a les propostes i al control dels treballadors.
- 5.— L'assumpció pels regidors/res obrers de dos eixos de treball fonamental:

— **Defensar el plè exercici de les llibertats al municipi:** això suposa, en primer lloc, posar al servei de la població tots els seus locals i mitjans materials (culturals, informatius, esportius, etc.) per a ser lliurement utilitzats per ella; en segon lloc, ajudar als treballadors i treballadores en la seva autodefensa front qualsevol tipus d'agressió. En aquest sentit, els ajuntaments han de ver seva la reivindicació popular de dissolució de cossos represius i bandes feixistes, han de desarmar i depurar la policia municipal, han de defender els drets democràtics davant la repressió i exigir el dret de veto i de fiscalització sobre tota l'activitat de la policia i de l'exèrcit en el seu territori. De la mateixa manera, l'ajuntament ha d'oposar-se a tot intent de militarització de serveis públics municipals.

— **Posar-se al servei de les lluites obreres i populars,** respectant les decisions preses pels propis lluitadors/es, facilitant llocs de reunió, medis econòmics, possibilitats de difusió dels seus problemes, etc. Particularment, l'ajuntament ha de reconèixer el dret dels seus propis empleats a controlar les activitats que els afecten i donar satisfacció a les seves reivindicacions.

6.— Sobre els problemes d'urbanisme, equipament col·lectiu, ensenyament, sanitat, medi ambient, lleure, esport, etc., la resposta a donar ha de basar-se en les necessitats obreres i populars, sense respectar de cap manera els límits de "l'austeritat" capitalista, ni els compromisos polítics amb el govern. Sempre ha d'estar present el dret de les organitzacions obreres i populars a controlar la planificació i realització de totes aquestes qüestions i a adoptar els objectius necessaris per que l'estatge, el transport, la sanitat, etc. serveixin a les necessitats col·lectives i no al benefici privat.

LCR

IV internacional